

РЕФЕРАТИ

АНТИЧНА ФІЛОСОФІЯ

ЄВГЕН ОРЛОВ (НОВОСИБІРСЬК) АРИСТОТЕЛЕВСЬКИЙ РОЗВ'ЯЗОК АПОРІЇ МЕНОНА

*Стаття присвячена аристотелевому розв'язанню апорії Менона: чи знаємо ми те, що шукаємо і вивчаємо? І якщо знаємо, навіщо вивчаємо, якщо жне знаємо, то що саме тоді шукаємо і вивчаємо? Автор наводить висновки на користь того, що Аристотель розв'язує цю апорію у зв'язку з кожним щаблем пізнання, а не лише стосовно використання вже наявного наукового знання, як вважається у аристотелезнавчій літературі. У статті приділяється велика увага Аристотелевому розрізненню між *progignōskein* (перед-пізнанням) і *proepistasthai* (перед-знанням), а також підкреслюється її важливість для розв'язання апорії Менона Стагіритом.*

ФІЛОСОФІЯ ХІХ СТОЛІТТЯ

ІВАН ІВАЩЕНКО (Київ) РОЗБИТЕ ДЗЕРКАЛО. «УЧЕННЯ ПРО НАУКУ 1804?» Й. Г. ФІХТЕ ЯК СПРОБА НЕРЕФЛЕКСІЙНОЇ ТЕОРІЇ САМОСВІДОМОСТІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ГАЙДЕЛЬБЕРЗЬКУ ШКОЛУ

Стаття присвячена Фіхтевій спробі розробити нерелексіюну теорію самосвідомості та впливові цієї теорії на трансцендентально-філософську дискусію про самосвідомість у рамках Гайдельберзької школи (Д. Генрих, У. Потаст, М. Франк). Уже на початку свого дослідницького шляху Фіхте намагався обґрунтувати, що рефлексія не може бути сутністю самосвідомості, яка, отже, не становить додаткового знання, яке слід досягати в актах другого рівня. У пізньому дослідженні Фіхте спробував розгорнути цю думку до рівня теорії, завдяки якій намагався пояснити, як можна щось знати напевно, якщо засада будь-якого знання – нерелексіюна та непередметна. Ця Фіхтева спроба справила непрямої вплив на представників Гайдельберзької школи, які спробували прояснити нерелексіюність самосвідомості.

ФІЛОСОФІЯ ХХ СТОЛІТТЯ

АНДРІЙ ДАХНІЙ (Львів) ПРОЕКТ ГЕРМЕНЕВТИЧНОЇ ФЕНОМЕНОЛОГІЇ МАРТИНА ГАЙДЕГЕРА В КОНТЕКСТІ ЕВОЛЮЦІЇ ЙОГО МИСЛЕННЯ

На основі аналізу раних праць М. Гайдегера (які змістово чітко відмежовуються від пізніх спроб філософа) і відповідної коментаторської літератури з'ясовуються передумови виникнення і специфіка запропонованого ним у двадцяті роки ХХ століття герменевтичного проекту феноменології, який постав у якості

альтернативи до рефлексивної феноменології Е. Гусерля. Значну увагу приділено історико-філософським джерелам такої трансформації.

СЕРГІЙ ШЕВЦОВ (ОДЕСА) ТЕОРІЯ ПРИРОДНОГО СТАНУ: РОЛЗ, НОЗІК, Б'ЮКЕНЕН

Автор пропонує аналіз логічної моделі природного стану у трьох сучасних авторів – Д. Ролза, Р. Нозіка та Дж. Б'юкенена – та намагається встановити роль цієї моделі у запропонованих ними концепціях права. Аналіз показує, що в основі всіх трьох підходів лежить концепція незалежного розумного індивіда, і саме на ній базуються такі різні вчення про право. Сама концепція індивіда обґрунтування не має.

ОЛЕКСАНДР ЮДІН (КИЇВ) СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНІ ІМПЛІКАЦІЇ ТА ІМПЕРСОНАЛЬНЕ РОЗУМІННЯ АВТОРСТВА В ФІЛОСОФІЇ МИСТЕЦТВА ГАЙДЕГЕРА

У статті пропонується інтерпретації естетики Гайдегера на основі аналізу його відомого тексту «Джерело художнього твору» не тільки як анти-суб'єктивістської, але і як соціально-історично орієнтованої. Це есе займає проміжне місце між раннім Гайдегером-екзистенціалістом та пізнім Гайдегером-поетичним мислителем буття. Обидві позиції характеризуються соціальною абстрактністю, оскільки перша націлена суто на індивідуальне буття Dasein, тоді як друга повністю зосереджена на бутті, доступному через мову як «дім буття». Саме «Джерело...», створене у перехідний період, містить більш конкретні соціальні імплікації. Аналіз есе показує, що попри традиційно приписуваний поняттям Гайдегера абстрактний неісторичний характер, його естетика є особливо цікавою, оскільки виходить на розуміння мистецтва як одкровення соціально-історичної істини, автора ж – як медіума істини, але не її винахідника, автономного суб'єкта.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

КОСТЯНТИН РАЙХЕРТ (ОДЕСА) «ДОСОКРАТИВСЬКА ФІЛОСОФІЯ» ІОГАНА АВГУСТА ЕБЕРГАРДА

І. А. Ебергард впроваджує словосполучення «досократівська філософія» під впливом трьох чинників. Перший чинник – модель наступництва думок Діогена Лаертського, яка стала основою для сучасної історіографії давньогрецької філософії. Другий чинник – протиставлення Сократа попереднім філософам на підставі протиставлення «фізика/етика», у різні часи запропонованого Ксенофонтом, Платоном, Цицероном, Діогеном Лаертським. Третій чинник – увялення Ебергарда про Сократа як ідеал моральної людини в контексті Просвітництва.

СХІД ЄВРОПИ

АНДРІЙ ВАСИЛЬЧЕНКО (КИЇВ) ФІЛОСОФІЯ ВЧИНКУ БАХТІНА В КОНТЕКСТІ МЕТАФІЗИЧНОГО ПРОЕКТУ РОСІЙСЬКОГО ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ

У статті розглядається філософія вчинку Михайла Бахтіна як проект метафізики дії. Концепція Бахтіна досліджується в контексті метафізичного проекту російського екзистенціалізму. Порівнюються інтерпретації терміна «істина»

в різних версіях екзистенціалізму. Досліджуються екзистенційний партикуляризм Шестова, актуалістичний персоналізм Бердяєва, етичний екзистенціалізм Бахтіна. Розглядаються екзистенціалістичні імплікації метафізики світла Григорія Палами.

ВСЕВОЛОД КУЗНЕЦОВ (Вінниця) ПРОСВІТНИЦЬКІ ІНТЕНЦІЇ У ТВОРЧОСТІ ВОЛ. СОЛОВЙОВА (ПОСТАНОВКА ПИТАННЯ)

Автор статті намагається з'ясувати чи присутні у творчості Вол. Соловйова елементи парадигми російського Просвітництва. Проведене дослідження доводить, що базові елементи зазначеної парадигми в текстах Соловйова присутні. Це, насамперед, 1) специфічний едукаціонізм, що потребує обробки людської природи; 2) антропологічна утопія, яка конструює ідеал людини, єдиної із світом та Абсолютом, як кінцевого продукту всесвітнього едукаційного процесу; 3) спроби пристосувати християнство до просвітницької ідеології; 4) прагнення висунути на перший план еротичну та тендерну тематику. Проте нестійкість і хиткість деяких настанов філософа, що була виявлена в процесі розгляду заявленої проблеми, не дозволяє однозначно відповісти на питання, до якої предметної сфери належить творчість Соловйова: до власне Просвітництва чи до парпросвітницького оточення.

ПЕРШОДЖЕРЕЛА

ВІКТОРІЯ БЕРЕЗІНА (Київ) ЕКЗИСТЕНЦІЙНА ГЕРМЕНЕВТИКА ЛУІДЖІ ПАРЕЙЗОНА

Стаття становить коментар до перекладу вступної частини «Істини та інтерпретації» Луїджі Парейзона. У ній розглянуто основні поняття герменевтичної концепції італійського філософа, зокрема, походження поняття особи з екзистенційної та християнської традицій, центральну для герменевтики відмінність опривнювального та виражального мислення і, насамкінець, особливості герменевтично-екзистенційної онтології. Проведено деякі паралелі з ідеями Гайдедера та Гадамера, щоби висвітлити спільне та відмінне між екзистенційною та феноменологічною герменевтикою. Подібною є постановка питання про значущість істини та історичність досвіду. Однак різним є тлумачення області застосування поняття інтерпретації та рушія процесу розуміння.

ЛУІДЖІ ПАРЕЙЗОН ІСТИНА ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ. ВСТУП

Перший український переклад «Вступу» до праці видатного італійського філософа «Істина та інтерпретація»